

Školní vzdělávací program pro školní družinu

při Základní škole Lukov

platný od 1.9.2016

1. Charakteristika školní družiny

Školní družina tvoří ve dnech školního vyučování mezistupeň mezi výukou ve škole a výchovou v rodině. ŠD není pokračováním školního vyučování, má svá specifika, která ji odlišují od školního vyučování. Hlavním posláním ŠD je zabezpečení zájmové činnosti, odpočinku a rekreace žáků, částečně také dohledu nad žáky.

Činnostmi vykonávanými družinou se mohou účastnit i děti a žáci, kteří nejsou přijati k pravidelné denní docházce do družiny. Družina může vykonávat činnost pro účastníky a jejich zákonné zástupce i ve dnech pracovního volna.

1.1. Prostorové a materiální podmínky

Vzdělávání probíhá v kmenové učebně školní družiny vybavené odpovídajícím nábytkem, relaxačními prvky, didaktickými pomůckami a hračkami. Školní družina dále využívá:

- tělocvičnu školy, obecní víceúčelovou sportovní halu,
- výtvarnou dílnu,
- kuchyňku,
- počítačovou učebnu,
- podle tématu ročníkové učebny,
- školní zahradu, školní dvůr s venkovní učebnou,
- zahradu mateřské školy,
- dětské hřiště u fotbalového stadionu,
- alternativní učebnu na hradě Lukov,
- pořádá vycházky do okolí, přizpůsobené výuce a času odchodu žáků.

1.2. Personální podmínky

Vychovatelé školní družiny splňuje zákonné podmínky pro výkon práce, pravidelně se účastní akreditovaných kurzů a programů dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků, využívají samostudium k vlastnímu rozvoji v oboru a tvorbě ŠVP pro ŠD.

Vychovatelé podporují všeobecný rozvoj žáků ve všech složkách vývoje, velice úzce spolupracují s učiteli.

1.3. Podmínky přijímání uchazečů, průběhu a ukončování vzdělávání

O přijetí účastníka k činnosti družiny rozhoduje na základě písemné přihlášky ředitelka školy.

Přednostně jsou přijímáni žáci z nižších ročníků, pokud není naplněna kapacita družiny 50 dětí, mohou se činnosti školní družiny zúčastnit žáci celého 1. stupně ZŠ.

Součástí přihlášky k pravidelné výchovné, vzdělávací a zájmové činnosti je písemné sdělení zákonných zástupců účastníka o rozsahu docházky a způsobu odchodu účastníka z družiny.

Ve školní družině je určen vychovatel, která zajišťuje přihlašování a odhlašování žáků, vybírání poplatků, předávání informací rodičům, vyřizování námětů a stížností.

Ukončení vzdělávání v průběhu školního roku je možné pouze na základě písemného oznámení zákonným zástupcem žáka.

1.4. Ekonomické podmínky

Vzdělávání ve školní družině probíhá za úplaty. Výše úplaty je stanovena zvláštním interním předpisem. Výši úplaty může ředitel snížit nebo od úplaty osvobodit, jestliže

- a) účastník nebo jeho zákonný zástupce je příjemcem opakujících se dávek pomoci v hmotné nouzi podle zákona o pomoci v hmotné nouzi,
- b) účastníkovi nebo jeho zákonnému zástupci náleží zvýšení příspěvku na péči podle zákona o sociálních službách, nebo
- c) účastník svěřený do pěstounské péče má nárok na příspěvek na úhradu potřeb dítěte podle zákona o státní sociální podpoře a tuto skutečnost prokáže řediteli.

Vybrané příspěvky slouží na nákup vybavení školní družiny hračkami, deskovými hrami, stavebnicemi a dalšími pomůckami k naplňování vzdělávacího obsahu.

1.5. Podmínky BOZ

Žáci, kteří se účastní aktivit školní družiny jsou povinni dodržovat následující podmínky bezpečnosti a ochrany zdraví:

- a) řádně docházet do školní družiny, omlouvat svou nepřítomnost
- b) dodržovat předpisy a pokyny k ochraně zdraví a bezpečnosti s nimiž byli seznámeni
- c) dbát pokynů pedagogických a provozních pracovníků
- d) chovat se slušně k dospělým i jiným žákům
- e) chodit vhodně a čistě upraven a oblečen s ohledem na plánované činnosti
- f) udržovat prostory školní družiny v čistotě a pořádku, chránit majetek před poškozením
- g) chránit své zdraví i zdraví spolužáků
- h) nenosit do družiny předměty, které by mohly ohrozit zdraví a bezpečnost jeho nebo jiných osob
- i) hlásit každý úraz nebo vznik škody, ke kterému došlo v souvislosti s činností družiny

2. Cíle výchovy a vzdělávání školní družiny

Cíle vzdělávání školní družiny vycházejí z obecných cílů vzdělávací soustavy navazují na cíle stanovené školním vzdělávacím programem základní školy:

Bohatou nabídkou mimoškolních, zájmových, sportovních a kulturních aktivit chce školní družina umožnit žákům a jejich rodičům poznání, jak lze smysluplně a aktivně trávit volný čas. Naší snahou je poskytovat prostory školy k realizaci zájmových aktivit pro bývalé žáky a ostatní obyvatele celé obce, naplňování myšlenek komunitní školy.

- specifické cíle:

- Probouzet v žákovi kladný přístup ke škole a ke vzdělání, naučit jej rozlišovat čas práce a čas odpočinku a relaxace. Rozvíjet jeho osobní přístup k získávání nových vědomostí pro jeho osobní všeobecný rozhled, podněcovat k tvořivému myšlení, logickému uvažování a řešení problémů.
- Výrazně motivovat k nabízené zájmové činnosti a rozvíjet praktické dovednosti v zájmových

činnostech, (naučit vztahu k vlastnoručně vytvořenému výkresu, výrobku či naučené písni,), využívat dětské zvědavosti k samostatnému myšlení a tvoření vlastních prací, naučit uvědomění si své práce a citu k vytvořené věci, zhodnocení své činnosti. Pěstovat pohybové dovednosti žáků (uvědomit si sebe, svůj čas na práci a odpočinek, své chování a postoje - psychohygienu).

- Naučit žáka správným zásadám chování ke spolužákům a vrstevníkům: zdravení a oslovování, žádost o pomoc, poskytnutí pomoci staršího mladšímu, samostatné řešení problému, vytvoření postoje k problému, rozpoznání lidí ve třídě, skupině, družině, rozvíjení kamarádství, nevyvolávat konfliktní situace, vedení ke komunikaci, schopnosti spolupracovat a respektovat práci a úspěchy vlastní i druhých, vedení k toleranci spolužáků jiné kultury, přistupovat k lidem bez předsudků o společenských vrstvách a majetku.
- Naučit žáka správnému chování k pedagogům, občanům obce a ostatním dospělým: zdravení a oslovování, žádost o pomoc ve škole při doučování, nezvládání učiva po nemoci, pomoc starším občanům v obci, oslovování a etika při jednání s příchozími do školy předcházení a prevence před vlastním ohrožením, využití preventivního protidrogového programu a prevence šikany formou socializačních her, vedení k toleranci a ohleduplnosti k jiným lidem, jejich kulturám a hodnotám, vytváření potřeby projevu pozitivních citů, rozvíjení vnímavosti a citových vztahů k lidem.
- Vést žáka aktivně ke vztahu k vlastnímu zdraví, zdravému prostředí ve společnosti a přírodě: učit žáky aktivně chránit zdraví a být za ně zodpovědný, využívat akcí preventivního programu proti šikaně a protidrogového programu, účastnit se školního programu v oblasti environmentální výchovy, vysvětlovat neznalé či nepochopené pojmy /ekologie apod./, využívat vycházek do okolí k monitoringu skládek, hledání zdravého prostředí pro živočichy a rostliny.

3. Vzdělávací a výchovné strategie

3.1. Rozvíjení klíčových kompetencí žáka

ŠD klade důraz na rozvíjení těchto těchto klíčových kompetencí dítěte, které jsou utvářeny v celém průběhu celého období navštěvování školní družiny od 1. třídy:

k učení – dítě pracuje s chutí, započatou práci dokončí, samostatně pozoruje a experimentuje, žák pochopí nutnost přípravy na vyučování, aktivně se účastní didaktických her a výukových programů na PC a zdokonaluje se v problémových předmětech (sebevzdělávání), kriticky zhodnotí své výkony (přijímá hodnocení i ze strany jiných lidí), zkušenosti uplatňuje v praktických situacích i v dalším učení. V rámci sebevzdělávání samostatně čte, používá encyklopedie, internet a třídí získané informace.

k řešení problémů – dítě dostává při hře prostor k samostatnému řešení jednoduchých situací, správné řešení používá při obdobných situacích, vytváří si podvědomé algoritmy řešení problémů

komunikativní – dítě je schopno vyjádřit své myšlenky a názory v souvislém ústním i písemném projevu, naslouchá ostatním spolužákům a pedagogům a zapojuje se do diskuze, obhájí své názory.

personální a sociální – dítě samostatně rozhoduje o svých činnostech, uvědomuje si, že za ně odpovídá a nese důsledky, podílí se na utváření příjemné atmosféry ve skupině, spolupracuje, v případě potřeby poskytne pomoc nebo o ni požádá.

občanské – dítě si je vědomo svých práv a povinností (seznámení s řádem ZŠ a ŠD, Úmluvou dětských práv spojenou s povinnostmi), dodržuje dohodnutá pravidla, odmítá útlak a hrubé zacházení, respektuje přesvědčení druhých lidí, uvědomuje si vlastní národní identitu, chrání a oceňuje a podílí se na kulturním a historickém dědictví, chápe význam životního prostředí pro člověka.

pracovní – používá bezpečně a účinně materiály, nástroje a vybavení, přistupuje k výrobku z hlediska funkčnosti, ale i z hlediska citových vazeb, využívá svých získaných zkušeností v zájmu vlastního rozvoje a přípravy na povolání, v oblasti využití počítačové techniky se zapojuje do přípravy na vyučování formou opakování nabytých vědomostí využitím školních výukových programů.

3.2. Formy a metody práce

3.2.1. Pravidelná docházka (každodenní činnost)

Družina realizuje výchovně vzdělávací činnost mimo vyučování zejména formou odpočinkových, rekreačních a zájmových činností; umožňuje žákům přípravu na vyučování.

Odpočinkové činnosti - mají odstranit únavu, zařazují se nejčastěji po obědě, popř. ráno pro žáky, kteří brzy vstávají a dále dle potřeby kdykoliv během dne. Jde o klid na koberci či matracích, poslechové činnosti, klidové hry a klidné zájmové činnosti apod.

Rekreační činnosti - slouží k regeneraci sil, převažuje v nich odpočinek aktivní s náročnějšími pohybovými prvky. Hry a spontánní činnosti mohou být rušnější.

Zájmové činnosti - rozvíjejí osobnost žáka, umožňují žákům seberealizaci i kompenzaci možných školních neúspěchů i další rozvoj pohybových dovedností a poznání. Jde o řízenou kolektivní nebo individuální činnost, organizovanou nebo spontánní aktivitu.

Příprava na vyučování - zahrnuje okruh činností související s plněním školních povinností, není to však povinná činnost ŠD. Může jít o vypracování domácích úkolů nebo zábavné procvičování učiva formou didaktických her (včetně řešení problémů), ověřování a upevňování školních poznatků v praxi při vycházkách, exkurzích a dalších činnostech; získávání dalších doplňujících poznatků při průběžné činnosti ŠD (např. vycházky, poslechové činnosti, práce s knihou a časopisy).

3.2.2. Zájmové kroužky

Tyto pravidelné aktivity jsou uskutečňovány v průběhu i mimo stanovenou provozní dobu ŠD. Členství v těchto kroužcích, resp. na těchto aktivitách, není vázáno na zápis do ŠD. Tyto činnosti jsou poskytovány za úplatu.

3.2.3. Příležitostné organizované aktivity

- sportovní soutěže
- výlety
- projekty
- prázdninové tábory

3.2.4. Spontánní činnosti

Jedná se o průběžné aktivity pro neorganizované účastníky – volně přístupná hřiště, počítačová učebna, víkendové vycházky do okolí za účasti rodinných příslušníků apod.

3.2.5. Projekt: Hodina pohybu navíc

Od školního roku 2016/17 je ZŠ Lukov zapojena do pokusného ověřování programu „Hodina pohybu navíc.“ Pokusné ověřování vyhlásilo MŠMT a organizuje ho Národní ústav pro vzdělávání. Pokusné ověřování má za cíl motivovat žáky 1. – 3. ročníků ZŠ k pohybu a ověřit možnosti začlenění těchto činností do režimu školní družiny.

3.3. Časový plán pravidelné činnosti školní družiny

6.30 – 8.00	Ranní družina (odpočinek, vyprávění, společenské hry, spontánní činnosti)
11.30 – 13.30	Oběd, odpočinková činnost (spontánní hry, komunitní kruh, četba)
13.30 – 14.30	Zájmová a rekreační činnost Hodina pohybu navíc
14.30 – 15.30	Rekreační činnost
15.30 – 16.00	Individuální příprava na vyučování, spontánní aktivity

Časový plán zájmových útvarů je vytvářen vždy na začátku každého školního roku.

4. Vzdělávací obsah

Vzdělávací obsah je tvořen napříč všemi oblastmi vzdělávání:

ZÁŘÍ - Měsíc slušného chování

Privítání prvňáčků v družině
Poučení o bezpečnosti, seznámení s řádem družiny
Seznamovací hry
Hry zaměřené na podporu zdravých sociálních návyků
Hry a rozhovory s tematikou slušného chování
Vycházky do přírody
Pobyť na hřišti a ve venkovní učebně
Výtvarné tvoření – ovoce – jablka, hrušky, hrozny

ŘÍJEN - Měsíc péče o zdraví

Skupinové hry zaměřené na téma -psychohygienu, relaxace, péče o duševní zdraví člověka
Pranostiky a básničky o říjnu
Pobyť na hřišti, vycházky po okolí Lukova
Významné říjnové dny – 28.říjen
Halloween – tradice, historie svátku, kdy a proč ho slavíme, halloweenské zvyky, výroba strašidelné dýně
Lucerničkový pochod
Důležitost otužování, zvláště na podzim
Zdravá výživa – výtvarné ztvárnění – spižírna
Důležitost pohybu – hry, rozhovory

LISTOPAD - Měsíc malých cestovatelů

Významné listopadové dny – památka zesnulých, světový den dětí
Připravujeme se na advent – výroba adventních věnečků a adventní výzdoby
Listopadové pranostiky a podzimní příběhy
Výtvarně ztvárníme život v rozličných částech Evropy i světa
Seznámíme se se zvířaty, která na své cestě malý cestovatel může potkat
Vycházky do okolí – pozorování podzimní přírody
Pobyt ve venkovní učebně
Pohybové hry

PROSINEC - Měsíc přípravy na Vánoce

Příprava na Vánoce – příběhy , tradice a historická fakta související s Vánoci
Výtvarné ztvárnění vánoční tematiky
Oslava Mikuláše – mikulášská pohádka, malujeme a vystřihujeme čerty a anděly
Při vycházkách si všímáme vánoční výzdoby v obci
Povídáme si, jak děti slaví Vánoce doma, jaké dodržují tradice
Prosincové pranostiky
Seznámení s oslavami vánoc v jiných zemích
Poučení o bezpečnosti během vánočních prázdnin

LEDEN - Vesmírný (kosmický) měsíc

Zimní tvoření – výtvarné a rukodělné aktivity – zimní krajina, sněhulák, zimní sporty
Poučení o bezpečnosti během pololetních prázdnin
Čtení zimních příběhů
Didaktické a společenské hry
Vycházky do zimní přírody
Dle počasí sáňkování, bobování, zimní hry a sporty
Stolní a deskové hry
Významné lednové dny, Nový rok
Pobyt v tělocvičně
Hry a povídání o vesmíru a naší sluneční soustavě
Výtvarně ztvárníme planety naší sluneční soustavy

ÚNOR - Karnevalový měsíc

Příprava na masopust – vyrábíme masopustní a karnevalové masky
Únorové pranostiky
Den sv. Valentýna
Společenské a didaktické hry
Povíme si něco o historii karnevalů i o slavném Karnevalu v Benátkách
Pobyt venku I v tělocvičně
Poučení o bezpečnosti o jarních prázdninách

BŘEZEN - Divadelní měsíc

Významné březnové dny a pranostiky (jarní rovnodennost,)
Pozorujeme změny v přírodě – zvířata mají svá mláďata -vyrábíme z různých materiálů
Nacvičíme krátké divadelní představení
Povídáme si o návštěvě divadla – jak se oblékneme, jak se v divadle chováme
Divadlo pro děti a pro dospělé – rozdíly, podobnosti
Výtvarné ztvárnění kulís
Vycházky, pohybové hry, venkovní učebna
Didaktické hry

DUBEN - Měsíc ochrany přírody

Sportujeme v tělocvičně i na hřišti

Příprava na Velikonoce a velikonoční jarmark – velikonoční výrobky, symboly, tradice, zvyky, obyčeje

Velikonoční výzdoba družiny

Poučení o bezpečnosti během velikonočních prázdnin

Povídáme si o způsobech ochrany přírody – jaké konkrétní kroky můžeme podniknout, jak se chováme k životnímu prostředí každý den

Hry zaměřené na ochranu přírody

Ekoškola

KVĚTEN - Měsíc rodiny

Výzdoba družiny a výrobky ke Dni maminek

Významné květnové dny

Povídáme si o rodině – proč je pro nás rodina důležitá, kdo všechno patří do naší rodiny, širší pojetí pojmu rodina – lidská rasa, obyvatelé planety, vlast, ...

Malujeme svoji rodinu

Oblíbený člen rodiny

Vycházky, pobyt na zahradě, hřišti, ve venkovní učebně

Květnová příroda – pozorování, výtvarné ztvárnění

ČERVEN - Indiánský měsíc

Těšíme se na prázdniny – hry zaměřené na bezpečné chování v průběhu prázdniny

Poučení o bezpečnosti o letních prázdninách

Léto u vody, v lese, na louce, na poli

Pobyt na zahradě, na hřišti, ve venkovní učebně

Vycházky po okolí

Po stopách indiánů – indiánské výrobky, povídání o indiánech, hry s indiánskou tematikou

Indiánská čelenka, totemky síly, indiánské tance a bubnování

Indiánský obřad deště, indiánské poděkování matce Zemi

5. Podmínky vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami

Pro vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami se snažíme zabezpečit následující podmínky:

- uplatňovat zdravotní hlediska a respektovat individualitu a potřeby žáka
- uplatňovat princip diferenciacce a individualizace vzdělávacího procesu při organizaci činností, při stanovování obsahu, forem i metod výuky
- odstraňovat architektonické bariéry a provádět potřebné úpravy školního prostředí
- podporovat nadání a talent žáků vytvářením vhodné nabídky činností školní družiny
- poskytovat pravidelnou komunikaci a zpětnou vazbu
- spolupracovat s třídním učitelem, asistentem pedagoga, speciálními pedagogy a ostatními vyučujícími.

